

**Azərbaycan Respublikası Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyasında
çalışan dövlət qulluqçularının etik davranış Qaydaları**

I. Ümumi müddəalar

1. Bu Qaydalar “Dövlət qulluqçularının etik davranış qaydaları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 21.2.8-ci maddəsinə uyğun olaraq və “Dövlət qulluqçularının etik davranış qaydaları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 16 avqust tarixli 614 nömrəli Fərmanının 2-ci bəndinə əsasən hazırlanmış və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Mülki Aviasiya Administrasiyasında (bundan sonra – Administrasiya) çalışan dövlət qulluqçuları üçün etik davranış qaydalarını və onlara əməl edilməsi ilə bağlı təminatları müəyyən edir.

2. Dövlət qulluqçuları qanunun aliliyini, xüsusilə də Administrasiyanın fəaliyyəti ilə bağlı qüvvədə olan digər normativ hüquqi aktların tələblərinə riayət edilməsini, insan hüquqlarını, demokratik prinsipləri və yüksək etik davranış qaydalarını rəhbər tutaraq “Dövlət qulluqçularının etik davranış qaydaları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa və bu qaydalara əməl etməyə borcludurlar.

3. Bu Qaydaların tətbiq edilməsinin əsas məqsədi Administrasiyanın nüfuzunun artırılması, Administrasiyaya və dövlət qulluqçularına ictimai etimadın yüksəldilməsi, onların əmək fəaliyyətində səmərəliliyin və şəffaflığın təmin edilməsi, Administrasiyada korrupsiyanın və dövlət qulluqçularının fəaliyyətində maraqların toqquşmasının qarşısının alınması, Administrasiyada çalışan dövlət qulluqçuları tərəfindən etik davranış qaydalarına əməl olunmasının təmin edilməsi, Administrasiyanın və dövlət qulluqçularının fəaliyyətinin qiymətləndirilməsinə vətəndaşların təsiri imkanlarının genişləndirilməsi olmuşdur.

II. Administrasiyada çalışan dövlət qulluqçularının etik davranış qaydaları

4. Dövlət qulluqçusu şəxsin, cəmiyyətin və dövlətin maraqları naminə əmək və icra intizamına ciddi riayət edərək vəzifə funksiyalarını vicdanla, qərəzsiz və keyfiyyətlə yerinə yetirməyə və iş vaxtından səmərəli istifadə etməyə borcludur.

Administrasiyada çalışan dövlət qulluqçuları bütün hallarda hər bir şəxs üçün vicdanlılıq nümunəsi olmalıdır.

5. Dövlət qulluqçusu özünə qarşı tələbkar olmalı, öz fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən olunmuş səlahiyyətləri çərçivəsində peşəkar səviyyədə yerinə yetirməli, Administrasiyaya daxil olan müraciətlərə və sorğulara qanunvericilikdə müəyyən edilmiş qaydada və müddətdə baxmalı, məsələləri qanunvericiliyə uyğun qaydada araşdırmalıdır.

Dövlət qulluqçusu öz etik davranışı və peşəkar fəaliyyəti ilə hüquqi və fiziki şəxslərin Administrasiyaya və dövlət orqanlarına inamını artırmalı və möhkəmləndirməlidir.

Dövlət qulluqçusu öz hərəkətləri və qəbul etdiyi qərarları ilə insanların haqlı tənqidinə şərait yaratmamalı, haqlı tənqiddən lazımi nəticə çıxarıb öz fəaliyyətini təkmilləşdirməlidir.

6. Dövlət qulluqçusu xidməti vəzifəsinə aid olmadığı halda, Administrasiyanın və digər dövlət orqanlarının, həmçinin Administrasiyanın və həmin orqanların rəhbərliyinin fəaliyyəti haqqında (qanunsuz fəaliyyət istisna olmaqla) tənqidi mülahizələr söyləməkdən, çıxışlar etməkdən və onların fəaliyyətinə ictimai qiymət verməkdən çəkinməlidir. Bu qayda dövlət qulluqçusunun elmi-pedaqoji fəaliyyəti ilə bağlı çıxışlarına və ya elmi yazılarına şamil olunmur.

Dövlət qulluqçusu dövlət qulluğu ilə bağlı vəzifələrin icrası ilə bir araya sığmayan və onun adına xələl gətirə biləcək, habelə Administrasiyanın nüfuzunu aşağı sala biləcək hərəkətlərə yol verməməlidir.

Dövlət qulluqçusu Administrasiyada dövlət orqanlarının fəaliyyəti və öz vəzifə səlahiyyətlərinin icrası ilə bağlı müzakirələr zamanı etik davranış qaydalarına əməl etməli, dövlət qulluqçusunun nüfuzuna xələl gətirməməlidir.

Dövlət qulluqçusu qanunvericilikdə dövlət qulluğu ilə bağlı nəzərdə tutulmuş məhdudiyyətlərə əməl etməlidir.

7. Dövlət qulluqçusu fəaliyyəti dövründə cəmiyyət və dövlət qarşısında dövlət qulluqçusu andına sadıq olmalı və vəzifə funksiyalarını həyata keçirərkən bu anda uyğun olan davranış nümayiş etdirməlidir.

Dövlət qulluqçusu Azərbaycan Respublikasının, Administrasiyanın nüfuzunu möhkəmləndirməli, dövlət orqanlarının və dövlət qulluqçularının səmərəli fəaliyyətinə mane olan hərəkətlərin qarşısını almalı, öz adını və şərəfini uca tutmalıdır.

Dövlət qulluqçusu işə münasibətində şəxsi keyfiyyətləri, davranışı ilə kollektivdə xoş və qarşılıqlı işgüzar münasibətlərin qurulmasına köməklik göstərməlidir.

Dövlət qulluqçusu etik davranış qaydalarını pozduqda onun nəticələrini aradan qaldırmağa çalışmalı, ictimai etimadın bərpası üçün tədbirlər görməlidir.

Dövlət qulluqçusu Administrasiyanın və Administrasiyanın vəzifəli şəxslərinin fəaliyyəti barədə kütləvi informasiya vasitələrinə qanunla müəyyən edilmiş hallarda və qaydada dəqiq və dürüst məlumatlar verilməsinə köməklik göstərməlidir.

8. Dövlət qulluqçusunun fəaliyyəti insanların irqindən, milliyyətindən, dinindən, dilindən, cinsindən, mənşəyindən, əmlak vəziyyətindən, qulluq mövqeyindən, əqidəsindən, siyasi partiyalara, həmkarlar ittifaqlarına və digər ictimai birliklərə mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, hər kəsin hüquq və azadlıqlarına, qanuni maraqlarının təmin olunmasına, qorunmasına xidmət etməlidir.

Dövlət qulluqçusu insanların hüquq və azadlıqlarını, qanuni maraqlarını pozan, onların şərəf, ləyaqət və işgüzar nüfuzunu ləkələyə biləcək qərarlara və hərəkətlərə (və ya hərəkətsizliyə) yol verməməlidir.

Dövlət qulluqçusu təqdim olunmuş müraciətlərin baxılmasına obyektiv və operativ yanaşmalı, süründürməçiliyə yol verməməli, hüquqi şəxslərin işgüzar nüfuzuna hörmətlə yanaşmalı, Administrasiyanın şöbə və sektorlarının fəaliyyətinə mənfi təsir göstərən və ya mənfi təsir göstərə biləcək maraqların qruplaşmasına yol verməməlidir.

9. Dövlət qulluqçusu həm tabe olduğu, həm də tabeliyində olan bütün şəxslərə münasibətdə nəzakətli, xeyirxah, diqqətli, səbirli olmalı, digər dövlət qulluqçularına qarşı əsassız ittihamlara, kobudluq və sərtlik hallarına yol verməməlidir.

Dövlət qulluqçusu xidmət zamanı işgüzar (rəsmi) üslubda geyinməyə üstünlük verməlidir.

10. Rəhbər dövlət qulluqçusu tabeliyində olan dövlət qulluqçularının vəzifə səlahiyyətlərini dəqiq və dürüst müəyyən etməli, onlara qanunsuz, etik normalara sığmayan, icrası mümkün olmayan tapşırıqlar verməməli və belə tapşırıqların yerinə yetirilməsini tələb etməməlidir.

Dövlət qulluqçusu birbaşa və ya yuxarı rəhbərinin qanuna uyğun olan və səlahiyyətləri daxilində verdiyi əmr, sərəncam və tapşırıqları yerinə yetirməyə borcludur.

Rəhbər dövlət qulluqçularının verdiyi əmr, sərəncam və tapşırıqlar qanuna və ya digər normativ hüquqi aktlara zidd olduqda, dövlət qulluqçusu bu barədə yazılı əsaslandırmanı birbaşa və ya yuxarı rəhbərinə təqdim etməlidir. Əgər rəhbər dövlət qulluqçusu qanunsuz verdiyi sərəncam və tapşırıqların icrasını tələb etməkdə davam edərsə, habelə dövlət qulluqçusu onların qanuna yaxud digər normativ hüquqi aktlara zidd olduğuna əmindirsə, belə halda həmin əmri, sərəncamı və tapşırıqları yerinə yetirməkdən imtina edə bilər.

Qanuni göstərişlərin yerinə yetirilməməsi intizam məsuliyyətinə səbəb olur.

11. Dövlət qulluqçusu mülki aviasiya sahəsində qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş hallarda və qaydada müvafiq fəaliyyət növlərinə xüsusi razılıq (lisenziya) və ya xüsusi icazə, habelə hüquq müəyyənedici sənədlər verilməsi ilə əlaqədar müraciət edən hüquqi və fiziki şəxslərin müraciətinə baxarkən və ya qərar qəbul edərkən obyektiv olmalı, heç bir təzyiq və təsirə yol verməməli, həmin xidmətə (xidmətlərə) görə hər hansı əlavə haqq (dövlət rüsumu istisna olmaqla) tələb etməməlidir.

12. Dövlət qulluqçusuna bu və ya digər xidmətə görə qanunsuz yolla maddi və qeyri-maddi nemətlər, imtiyazlar və ya güzəştlər təklif olunduğu hallarda dövlət qulluqçusu onlardan imtina etməli, bu mümkün olmadıqda isə (ondan asılı olmayan səbəblərdən verilsə) o, bu barədə birbaşa rəhbərinə məlumat verməli və maddi və qeyri-maddi nemətlər, imtiyazlar və güzəştlər müvafiq akt üzrə Administrasiyaya təhvil verilməlidir.

13. Dövlət qulluqçusu xidməti vəzifələrinin qərəzsiz icrasına təsir edə bilən hallarda verilən hədiyyələri və qiymətli əşyaları özü və digər şəxslər üçün tələb edə və ya qəbul edə bilməz. Bu qayda qonaqpərvərliklə bağlı və dəyəri "Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununda nəzərdə tutulmuş məbləğdən yuxarı olmayan hədiyyələrin təqdim olunduğu hallara şamil edilmir.

Dövlət qulluqçusu hədiyyənin qəbul edilməsi və ya qonaqpərvərlikdən istifadə ilə bağlı qərara gələ bilmədiyi hallarda bu məsələ barədə birbaşa rəhbərinin rəyini öyrənməlidir.

14. Dövlət qulluqçusu qulluq etdiyi dövrdə maraqların toqquşmasına yol verməməli və qanunsuz olaraq öz vəzifə səlahiyyətlərindən şəxsi maraqları üçün istifadə etməməlidir.

Dövlət qulluqçusunun xidməti vəzifələri ilə onun şəxsi maraqları arasında ziddiyyət yaranarsa, o, xidməti vəzifəsinin obyektiv icrasına üstünlük verməyə borcludur.

Dövlət qulluqçusu başqa işə keçmə ilə əlaqədar təklifin maraqların toqquşmasına səbəb ola biləcəyi hallarda ondan imtina etməli, bu mümkün olmadıqda isə bu konfliktin qarşısının alınması üçün qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər tədbirlər görməlidir.

Dövlət qulluqçusu vəzifə səlahiyyətlərini həyata keçirərkən dövlət qulluğu, Administrasiyanın fəaliyyəti ilə bağlı qüvvədə olan qanunlarla, normativ hüquqi aktlarla, etik davranış qaydaları, korrupsiyaya qarşı mübarizə və maraqların toqquşmasının qarşısının alınmasına dair normativ hüquqi və normativ xarakterli aktlarla tanış olmağa və onların tələblərinə ciddi əməl etməyə borcludur.

15. Dövlət qulluqçusu istifadəsində olan dövlət əmlakından, maliyyə vəsaitlərindən, nəqliyyat vasitələrindən və digər maddi-texniki təchizat avadanlıqlarından qənaətlə və səmərəli istifadə etməlidir (onların xidməti vəzifələrinin icrası ilə əlaqədar olmayan digər məqsədlər üçün istifadəsi qadağandır).

Dövlət qulluqçusu kadrların seçilməsi, dövlət qulluğunun icrası zamanı və öz vəzifə səlahiyyətlərini həyata keçirərkən dövlət mənafeyi ilə bağlı maraqları şəxsi maraqları üçün istifadə edə bilməz.

16. Dövlət qulluqçusu Administrasiyanın sərəncamında olan məlumatların qanunvericilikdə müəyyən olunmuş qaydada əldə olunması və yayılmasının mümkünlüyünü təmin etməlidir.

Dövlət qulluqçusu Administrasiya tərəfindən müəyyən olunmuş xidməti informasiyanın təqdim edilməsi qaydalarına əməl etməlidir.

17. Qanunvericilikdə başqa qayda nəzərdə tutulmayıbsa, dövlət qulluqçusu ictimai və ya siyasi birliklərə üzv olmaq hüququna malikdir.

Dövlət qulluqçusunun ictimai və ya siyasi fəaliyyəti yaxud ictimai və ya siyasi birliyə mənsubiyyəti onun xidməti vəzifələrini qərəzsiz və obyektiv yerinə yetirdiyinə ictimai şübhə doğurmamalıdır. Dövlət qulluqçusu qulluq mövqeyindən istifadə edərək digər dövlət qulluqçularını ictimai və ya siyasi birliklərin və dini təşkilatların fəaliyyətində iştiraka təhrik etməməlidir.

Dövlət qulluqçusuna Administrasiyada ictimai və siyasi birliklərin (həmkarlar ittifaqı istisna olmaqla), dini təşkilatların struktur bölmələrini yaratmaq, yaxud həmin orqanda göstərilən struktur bölmələrin yaradılmasına yardım etmək qadağandır.

Dövlət qulluqçusuna seçkilər zamanı öz vəzifə mövqeyindən və səlahiyyətlərindən, özünün və ya digər namizədin, siyasi partiyaların, bloklarının xeyrinə istifadə etmək qadağandır.

III. Administrasiyada davranış qaydalarının həyata keçirilməsinin təmin olunması

18. Administrasiyada çalışan dövlət qulluqçusunun davranışının etik davranış qaydalarına uyğunluğu onun özü, birbaşa və ya yuxarı rəhbəri tərəfindən müntəzəm təhlil edilir. Dövlət qulluqçusunun birbaşa və ya yuxarı rəhbəri bu Qaydalarda nəzərdə tutulmuş tədbirləri görür.

Etik davranış qaydalarına əməl olunmasına nəzarəti direktor xidməti qaydada həyata keçirir.

Administrasiyada etik davranış qaydalarına əməl olunmasına nəzarəti direktorun müavinləri öz səlahiyyətləri çərçivəsində həyata keçirirlər.

19. Etik davranış qaydalarının pozulması dövlət qulluqçusunun intizam məsuliyyətinə cəlb edilməsi üçün əsasdır. Dövlət qulluqçusunun intizam məsuliyyətinə cəlb edilməsi qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada və müddətdə həyata keçirilir.

Aşağıdakı hallarda direktorun göstərişi əsasında dövlət qulluqçusu barəsində intizam icraatına başlanıla bilər:

- “Dövlət qulluqçularının etik davranış qaydaları” haqqında Azərbaycan Respublikası Qanununun və bu Qaydaların müddələrinin dövlət qulluqçusu tərəfindən pozulması barədə hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən şikayət və digər məlumatların verilməsi;

- kütləvi informasiya vasitələrində dövlət qulluqçusu tərəfindən “Dövlət qulluqçularının etik davranış qaydaları” haqqında Azərbaycan Respublikası Qanununun və bu Qaydaların müddələrinin pozulması və maraqların toqquşmasına yol verilməsi barədə məlumatın dərc edilməsi.

Aparılmış intizam icraatının nəticələri direktora təqdim edilir. “Dövlət qulluqçularının etik davranış qaydaları” haqqında Azərbaycan Respublikası Qanununun və bu Qaydaların müddələrinin pozmuş dövlət qulluqçusu barədə direktor tərəfindən qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada intizam tənbehi tədbiri tətbiq edilə bilər.

İntizam icraatı zamanı dövlət qulluqçusu tərəfindən yol verilən hüquq pozuntusunda cinayət tərkibinin əlamətləri aşkar edildikdə müvafiq dövlət orqanlarına məlumat verilir.